

CARMINA BURANA DE L' AMOR I DEL VI

Concert **2**

Handwritten musical score for Carl Orff's *Carmina Burana*. The score is written on a yellowed page with a large red violin in the background. It consists of six staves of music. The first staff is marked '1.' and includes the tempo 'Pesante', time signature '3/0', and tempo marking '♩ = 60'. The second staff is marked '3/4' and tempo '♩ = 120-132'. The score includes various dynamics such as 'ff', 'pp', and 'poco string.'. The name 'Carl Orff' is written at the top right of the score.

PROGRAMA

Johann Sebastian Bach, *Jesu meine freude*
(coral cantat *a cappella*)
John Cage, 4' 33"
Carl Orff, *Carmina Burana*

Ximena Agurto, soprano
Jordi Domènech, contratenor
César San Martín, baríton
Cor Lieder Càmera (Xavier Pastrana, director)
Cor de Cambra de l'Auditori Enric Granados
de Lleida (Xavier Puig, director)
Orquestra Simfònica del Vallès
Rubén Gimeno, director

Data i lloc del concert: 1 d'octubre de 2011 a les 19.00 hores, al Palau de la Música Catalana, a Barcelona

BREU COMENTARI AL PROGRAMA: ELS AUTORS I LES OBRES

Johann Sebastian Bach

(Eisenach, Alemanya, 1685 – Leipzig, 1750)

Mestre de mestres, espiritualitat, culminació tardana de les tècniques pròpies del Barroc.

Jesu meine freude (J. S. Bach. Coral cantat *a cappella*). Les misses, cantates i altres obres religioses de J. S. Bach inclouen un gran nombre de passatges corals, mostra de la seva gran aportació al gènere. Si la veu és el mitjà més genuí d'expressió de l'emoció humana, el cant *a cappella*, sense suport instrumental, n'és l'elaboració més pura: com el vol lliure d'un trapezista sense xarxa...

John Cage

(Los Angeles, 1912 – Nova York, 1992)

Anys cinquanta, postguerra, revolució d'avantguarda, música electroacústica i aleatòria.

4' 33" (John Cage, 1952). Existeix el silenci absolut? Cage ho va voler comprovar i es va tancar en una sala del tot insonoritzada on, sorprès, va constatar que encara percebia dos bronzits suaus: eren el seu sistema nerviós i la circulació de la seva sang. Això el va conduir a compondre *4'33"*, profunda reflexió sobre l'essència del silenci i la seva existència. La participació dels oients, més o menys involuntària, acaba esdevenint part fonamental de l'obra. Mentre l'auditori roman immers en el veritable repte per a la seva capacitat d'escoltar i de concentrar l'atenció que suposa l'audició de l'obra, el seu actor principal, el silenci, s'esfuma com un fantasma.

Carl Orff

(Munic, 1895 – 1982)

Alemanya, clima previ a la Segona Guerra Mundial. Dansa, món medieval, autor d'un mètode de pedagogia musical.

Carmina Burana (Cançons de Bura) (Carl Orff, 1937). Amb el propòsit de recrear l'ambient bàrbar i desbocat d'una festa medieval, Carl Orff recorre al cançoner dels segles XII i XIII anomenat *Carmina Burana*. En aquest còdex, trobat al monestir de Bura de la regió alemanya de Baviera, joglars i monjos goliards canten a l'amor i al vi i satiritzen sobre el clergat. Orff posa música a alguns dels poemes i, gràcies a una instrumentació colorista amb una vistosa presència dels instruments de percussió en l'estil de Stravinsky, aconsegueix crear aquesta obra fogosa, assequible i espectacular, avui en dia popular a tot el món. En ella, els diferents solistes vocals representen personatges pintorescs i alternen les seves intervencions amb passatges grandiloqüents del cor, que repeteix amb èmfasi creixent els esquemes senzills de les estrofes i tornades de les cançons.

ELS SILENCIS: UN TRESOR PROU APRECIAT?

L'altre dia, mentre observava com treballava un túnel de rentat d'automòbils, amb els raigs d'aigua, l'escuma, els corrents d'aire, els brunzits..., de cop vaig pensar que tot allò tenia una similitud amb la relació que s'estableix entre una obra musical i els silencis que la precedeixen i la segueixen. Per poc respectuós que pugui semblar, diria que, a un cert nivell, una obra musical actua com un túnel de rentat: comença en un silenci qualsevol (un automòbil brut), segueixen totes les vicissituds de l'obra musical pròpiament dita (l'aigua, els ventiladors, els brunzits) i va a morir altre cop en un silenci, però d'una qualitat i intensitat molt diferents a les del silenci inicial (l'automòbil del tot net).

És probable que aquesta imatge tan estranya m'hagi estat suggerida pel fet que, a l'orquestra, hem triat com a fil conductor per a aquesta temporada el que anomenem «El silenci després de Bach». M'explicaré: al llarg de tot el Cicle Simfònic procurarem disposar de nombroses oportunitats de compartir, tots plegats, d'una manera o altra, la sensibilitat d'un moment que considerem molt especial: el silenci que es crea després d'escoltar una obra de Johann Sebastian Bach.

Doncs bé: en aquest segon concert del cicle farem extensiva aquesta idea a tot el programa. Dirigirem la nostra atenció no només a les obres musicals, la matèria sonora pròpia del concert, sinó també, i molt especialment, a la seva contraforma, al seu negatiu, als espais que queden entre fragment musical i fragment musical: als silencis que deixen dintre nostre les obres després de ser escoltades.

Dins d'aquestes coordenades, hem pensat que seria ideal començar amb una obra de Johann Sebastian Bach. N'hem triat una de serena i íntima: el coral *Jesu meine freude*, cantat per un cor *a cappella*. Veurem com el silenci que el precedeix, subjectiu i circumstancial, després de passar per l'experiència de la seva audició queda amarant de... Bé, això és molt personal: de calidesa?, de pau?, d'espiritualitat? Cadascú de nosaltres ho sabrà quan l'haguem escoltat.

Tot seguit, una obra molt experimental de John Cage, "4'33", recollirà el silenci deixat per Johann Sebastian Bach i el convertirà en un revulsiu. L'obra intentarà fer-nos reflexionar en com allò que considerem "silenci" en realitat està prenyat de sons minúsculs i d'energies internes que depenen de qui l'experimenta i de les quals no som conscients. A partir del "silenci", l'obra de Cage evolucionarà amb una dinàmica que el públic del moment determinarà. Cap a on anirà? Gran misteri!

Finalment, aquest particular "silenci actiu" de Cage serà trencat de cop per l'esclat de la música tel·lúrica de *Carmina Burana*, obra coral, com el cor *a cappella* del principi del concert, però de característiques diametralment oposades i amb la qual hem volgut crear un contrast radical respecte a ell. La seva força ens catapultarà al bell mig de l'ambient festiu i llibertí d'una celebració medieval. I quan els seus últims ressons s'hagin apagat, vindrà un nou silenci, el darrer, el silenci final, el que ens endurem a casa: diferent del de després de Bach, diferent del de després de Cage, però sens dubte amb rastres de tots dos amalgamats i amb una ombra d'Orff... Quina gran riquesa amaguen els silencis! Són només una conseqüència mecànica de la música o, pel seu contingut, són també part de la seva finalitat? Bé, us deixo amb el silenci, espero que plaent, que de ben segur, dins cadascú de nosaltres, seguirà a aquestes reflexions.

Ah, me n'oblidava!: encara farem una altra cosa inusual. Per tal de respectar l'atmosfera que es crea després de cada obra, tot el concert transcorrerà com un continu, sense descans, i proposarem al públic de no aplaudir fins al final del programa. També, com en cada concert d'aquesta temporada, a fi de celebrar els **25 anys de l'Orquestra Simfònica del Vallès**, que es compleixen enguany, un grup de músics de vent i percussió de l'orquestra ens obsequiarà, en el moment menys pensat, amb la interpretació, fora de programa, d'una «**fanfara sorpresa**». En aquesta ocasió podrem escoltar l'obra encomanada al reconegut compositor i pedagog, catedràtic del Conservatori Municipal de Música de Barcelona, Xavier Boliart.

EXPERIÈNCIES VISCUDES A «LES CADIRES DE “LA SIMFÒNICA” »

Testimonis de persones que ens han escoltat assegudes a les cadires situades entre els músics de l'orquestra.

Us escric per dir-vos que em sento molt feliç i enormement privilegiada per haver pogut assistir, gràcies a vosaltres (quin regal més gros!), al concert del dissabte al Palau de la Música. La meva cadira al mig dels músics de l'Orquestra Simfònica del Vallès! Quina sensació! És una experiència molt gran escoltar un concert en aquestes condicions. El Palau impressiona i mai l'havia vist així; l'orquestra és molt bona i el programa era una delícia, tot Beethoven. Un vespre màgic per a mi, en la celebració per part de l'orquestra d'una nit històrica del 1808 quan, en un concert de més de quatre hores, es van poder escoltar les peces del concert de dissabte i més peces interpretades pel mateix Beethoven!

També volia dir aquí que, a part de ser tan bons músics, els membres de l'Orquestra, el seu mestre i la seva secretària, que em feia d'amfitriona, són persones acollidores, agradables, molt properes.

En fi, una experiència enriquidora, que val molt i molt la pena i que la Simfònica del Vallès ofereix durant tota la temporada, pel que veig a la seva pàgina web! Emocionant!

Gràcies a tots de tot cor per aquesta vivència i... per la música, sempre! Una abraçada,

Muriel Rousselle

Barcelona, 2 d'octubre de 2010. Concert 2 (temporada 2010/11)

Gràcies als amics de Catalunya Música i especialment els d'“EI Preludi” pel meravellós regal que em vàreu fer amb la cadira de l'Orquestra Simfònica del Vallès. Va ser una de les experiències més emocionants que recordi. Els músics de l'Orquestra varen ser molt propers i vaig poder xerrar amb ells al descans. A més a més..., el Palau és una simfonia de colors per si mateix. Us estic molt agraït per tot plegat!

Dani Cortés Gil

Barcelona, 20 de novembre de 2010. Concert 3 (temporada 2010/11)

Sóc l'afortunat que va gaudir de la “cadira del palau” en el concert del dissabte passat al Palau de la Música Catalana amb l'Orquestra Simfònica del Vallès i el concert “La Dansa ens fa Lliures”.

Voldria dir: GRÀCIES a Catalunya Música i especialment al programa “Preludi” per ser-hi. GRÀCIES a la Pilar, als músics de l'Orquestra i al seu director per la seva amabilitat i atencions, va ser fantàstic estar amb tots ells.

I per descriure la increïble experiència d'estar assegut amb l'orquestra ho podria resumir així: “VA SER COM SER DINS DE LA MÚSICA!”. Per a un apassionat a la música, no es pot demanar més. Moltes gràcies a tots, va ser un dels dies més feliços de la meua vida.

Jordi Costa Plaza

Barcelona, 18 de desembre de 2010. Concert 4 (temporada 2010/11)

**SI TU TAMBÉ VOLS VIURE AQUESTA EXPERIÈNCIA,
TRUCA'NS. Informació: 93 727 03 00**